

ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

ОСНОВАТЕЛИ:

Л. П. СТАНЧЕВЪ

Я. х. ЯНЕВЪ

ИЗЛИЗА ПОДЪ РЪКОВОДСТВОТО НА РЕД. КОМИТЕТЪ

Вестникъ на българитѣ отъ Добруджа

ДЕНЬТЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ЦАРЬ

На 3 октомврий 1918 г. престолнаследника Князь Борисъ Търновски се възкачи на престола на славнитѣ български Царе и съ мъдрото ръководство на страната си откри нова ера въ нашата история.

На 3 Октомврий 1940 г. цѣлия български народъ ще празнува най-щастливия день отъ това двадесетъ и двегодишното царуване, защото въ него се вече очертаватъ широкитѣ хоризонти на нашитѣ най-свидни национални идеали.

За насъ българитѣ отъ Добруджа този день е само на нашия любимъ Царь, който ни дари тѣй дълго очакваната свобода.

Ей защо, сърдцата ни Му изпращатъ въдохновеното пожелание:

Нека Твоето Царуванеследва подетия пътъ на величави придобивки за народа и държавата Ти!

КЪМЪ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Великото събитие, въ очакване на което цѣлиятъ български народъ живѣе, не търпеливо презъ последнитѣ месеци, вече е свършенъ фактъ. Южна Добруджа е отново възвръната къмъ свободенъ животъ, отново е присъединена къмъ държавата, която вплотява мисълта за жизненото пространство на всички българци.

Който, обаче, поиска да издигне вадъ нечуваниятъ и неочакванъ възторгъ, съ който малко и голѣмо въ Добруджа посрѣща свободата, ще види една картина на дълбоко разорение, което отлетѣлитѣ 27 години на робство сж наложили надъ българската житница. Южна Добруджа и нейното българско население сж били жертва на една изтощителна и потисническа система, която е парализирала творческитѣ и зидителни сили. Едва ли има село, въ което да не проличава дълбоката мизерия на мѣстното население. Строежи нови въ българскитѣ села едва ли сж сжествува. Старото е подържано съ кърпежи отъ днесъ за утре. Нато че ли цѣлото българско население се е колебаело между дълга упорито да брани по-нататѣкъ свитѣ прѣва въ родната земя и принудата да се изсели вследствие безсилието да надделѣе враждебната нему полити-

ка на румѣнската държава. Добитѣкътъ е намѣлѣлъ до крайностъ и качеството му е влошено. Машинниятъ инвентаръ е намаленъ и остарѣлъ. Горското богатство на областта е опустошено. Никакви мѣрки не сж предприети за водоснабдяване, които да напѣдбаватъ извършеното въ българския Делиорманъ.

Въ 1913 г. Южна Добруджа се намираше въ стопански възходъ, който, ако не бѣ грубо парализиранъ отъ румѣнската система, трѣбваше да се прояви въ едно неимоверно подобряване на производството и на благо енетвието на всички жители. Областта би стояла днесъ въ първитѣ редове на българскитѣ земеделски райони и несъмнено не би имало тукъ нито необработена, нито зле обработена пада земя. Тамъ гдето условията на почвата го позволяватъ, щѣше да се премине къмъ по-доходни земледѣлски култури. Добруджа би имала навѣрно и земледѣлски училища и други институции, въ които да се подготвя населението къмъ по разумно и доходно използване на богатата земя. А днесъ е несъмненъ фактъ, и ний го намираме признакъ и отъ румѣнска страна въ единъ официаленъ докладъ, че Южна Добруджа има едно производство стояще по-ниско отъ възможноститѣ

ТИТАНСКИ ТРУДЪ

И въ най-разаленитѣ ни мечтания, когато сладко си бленувахме очакванитѣ дни на свободата, ние не можехме да си представимъ това титанско дѣло, което сѣга вършатъ въ нашия роденъ край вдъхновени труженници.

Гледамъ ги азъ, братя, какъ отъ ранна утринъ до нѣсна вечеръ, безъ единъ празниченъ день въ седмицата, тия именни и безимени герои на една мълчалива борба съ тежкото наследство, оставено отъ предишнитѣ власти, подготвятъ по-свѣтла, по благата и по добра участъ за земята ни и за всички, които приютава и ще приюти въ близки дни.

И снели шапка предъ тия всеотдаинитруженици, ние идемъ да имъ за свидетелствуваме нашата признателностъ и благодарностъ съ тържествения обетъ, който знаемъ достойно да изпълнимъ:

Ние сме готови да дадемъ всичко, за да подпомогнемъ и подкрепимъ вашитѣ върховни усилия!

На Вашитѣ заповѣди, господинъ генералъ!

Л. П. Станчевъ

Ние благодаримъ!

Ние благодаримъ на Н. Б. Царь Борисъ III за нашето освобождение.

Ние благодаримъ на българското правителство, което ни даде да се почувстваме действително освободени.

Ние благодаримъ на храброто българско войство, донесло ни свободата.

Ние благодаримъ на генералъ Управителя г. генералъ Георги Поповъ за любовта му и предаността му къмъ родната ни земя, проявени въ неуморната му работа, която наближаваме възхитени.

Ние благодаримъ на всички българци, които съ насъ изживѣха великата радостъ на освобождението на Добруджа.

ЗА ДОБРУДЖАНЦИ
Тѣхния органъ
„Добруджански гласъ“

на добруджанската земя.

Насочила всичкитѣ си усилия къмъ „румѣнизирането“ и на хората, и на земята въ тази нерумѣнска областъ, следваща съ всички срѣдства политиката на прехвърлянето всичкитѣ земи на Южна Добруджа въ румѣнски ръце, властта отъ 1913 г. насамъ нито е направила нѣщо, нито е допуснала да се прави нѣщо полезно за стопанското опознаване или въздигане на българското население. При случаитѣ на обществени бедствия, на водни стихии, на градушки, на измръзване, държавата е оставала безучастна къмъ сждбата на българитѣ и дори е виждала своята целъ нѣкакси подпомогнати и олеснена.

(Следва на 3 страница)

ПОЗДРАВА НА ЦАРЯ КЪМЪ ДОБРИЧЛИИ

Инженеръ Старцевъ

Добричъ

Царицата и Азъ съ вълнение приехме възторженитѣ Ви приветствия по случай влизането на доблестнитѣ родни войски въ славния Добричъ. Благодаримъ отъ все сърдце на всички Ви, като Ви изпращаме Нашитѣ най-искрени поздравии съ горещи благопожелания за родолюбивото Добричко гражданство и за благоденствието на българския Добричъ, голѣмата радостъ на който е обща радостъ на всички ни.

ЦАРЬТЪ

Сърдеченъ Приветъ

По случай освобождението на Добруджа пожелавамъ сърдечно много, много щастие на многострадалото и население.

Идвайки съ заповѣдь въ Добричъ азъ и моитѣ подведомствени сътрудници отъ Русе ще направимъ всичко възможно да бждемъ полезни на гражданството и когато се раздѣлимъ да оставимъ въ възела на споменатитѣ си незагладими впечатления отъ едно всеобщо усилие да направимъ отъ Добричъ образецъ градъ съответствующъ на трудолюбивото му и родолюбиво гражданство.

Инж. Старцевъ

кметъ на Добричъ 1 октомврий 1940

НАШИЯ КМЕТЪ

Дойде въ града ни непознатъ, но вече обикнатъ. Съ първото си виждане къмъ гражданството, съ първиятъ си досегъ съ него спечели сърдцата и нашата възторжена младежъ стихийно го акламира.

Творческата му натура се наложи веднага въ всички отпрати на тѣй отрудения градъ и дълбокиятъ следи на една мощенска управа започватъ да се заличаватъ.

Въ всичкитѣ му прояви сияе идеала на бждието и за това ние едногласно му изповѣдаме:

„Вие победихте сърцата ни, водете ни за вѣчни времена!“

Л. П. С-въ

АСПАРУХЪ АЙДЕМИРСКИ

БРАТСКИ СЪЛЗИ

По микрофона на Радио София, от град ни, г. АСПАРУХЪ АЙДЕМИРСКИ прочете на горната тема следната сказка:

Знаете ли колко всичко е невъзможно? Гледат се тѣзи, които дойдоха тука и онѣзи, които ги очакваха, и не върват на очитѣ си, смълчават се за малко и после се хвърлят единъ върху другъ, сграбчват се и мокрятъ гърдитѣ си съ неизплакани сълзи. Виждали сѣмъ нѣщо подобно презъ войната. Случаха се артилерийски канонади въ продължение на нѣколко деценошия, при които галерии се обръщаха съ дѣното нагоре, дълбоки окопи се изравняваха съ земята, масивни скривалища изчезаваха и като свършеше ужастъ, останалитѣ живи се събираха, че сж живи и една нато си чуеха гласа, отдавна се на луда радост. Сжщото е сега въ размѣри невъзможни и неописуеми. Ние бѣхме преди малко въ редакцията на „Добруджански гласъ“. Това е една сграда съ два етажа. До нея се намира печатарската машина, прекарана въ Добричъ отъ България частъ по частъ, въ другата стая е редакцията и канцеларията на комитета, съ дѣйствието на който иднитѣ поколения ще се занимаватъ тѣй, както нашитѣ се занимаваха съ дейността на букурешкитѣ комитети. Сега въ тази стая сж тѣ, хората на комитета, които отъ две десетилѣтия не сж преминали една спокойна нощъ, които познаватъ всички затвори отъ дветѣ страни на Дунава, които отсегяха на ураганния огънь и сега не върватъ, че тѣ и другитѣ, отъ свободна земя, сж единъ до другъ, че се гледатъ и се държатъ за ръцетѣ. Но отвѣнъ нахлува сгрихотно ура, чуватъ се тържествени маршове и радостъ се носи навсякъде като следъ спечелено сражение и ние въ тази стая, която нѣма да се различава единъ денъ отъ онази, въ която сж се печатили вѣстникитѣ на Ботева и на Каравелова, се прегръщаме, оставяме по нѣколко сълзи на раменетѣ си и започваме да върваме, че свободата е дошла.

Да се говори за Добруджа отъ самата Добруджа, не е лесно. Потрѣбна е много сила, за да не се разпада човѣкъ отъ прекаленото щастие. Та намъ, драги слушатели, се падна прекомерната радостъ, опасната радостъ, да гледаме Добруджа съ очитѣ на цѣлъ единъ народъ, да прегръщаме тѣзи хора съ вашитѣ обятия, нашитѣ сърца да биятъ и зарадъ вашитѣ. Ние трѣбва

да притискаме съ ръце гърдитѣ си, за да не изхвъркнатъ тѣзи възбудени сърца, ние трѣбва да се държимъ здраво на краката си, за да не отмаляемъ отъ силата на впечатленията и за да можемъ да отговоримъ вмѣсто васъ на чувствата на хилядитѣ освободени. Ние даваме най-хубавото отъ сърдцето си, за да ви представимъ достойно. Ние предадохме обичта ви къмъ добруджанскитѣ деца, като целунахме много рожби на златната земя, ние прегърнахме девойки и момци зарадъ васъ, ние колѣничихме на българската земя и ѝ се поклонихме низко, ние носимъ съ гордостъ цвѣта по гърдитѣ си и смѣтаме, че сж наши чени вашитѣ гърди. А когато вчера отидохме вмѣсто васъ на военнитѣ гробища до Добричъ, дето лежатъ коститѣ на 1600 български юнаци, духоветѣ на които сж крепили вѣрата на тукашното население, повѣрвайте, майки и бащи, които имате погребани ваши синове тука, че много сж близки. Вие опокійно можете да си представите, че вие самитѣ сте били на гробищата, че вие сте покрили гробоветѣ съ вашитѣ синове — герои. Никой, никой до сега не е чувалъ да се изпѣе презъ сълзи и ридания мелодията „Покойници“, както се изпѣе вчера надъ тѣзисвещени гробове отъ колѣничилитѣ до тѣхъ български. Мъртвайтѣ въ тѣзи гробища сж били винаги живи за тукашното население. И ето, тѣ чука втората трѣба. Майки и бащи, по села и градове, утешете се и бждете горди съ жертвитѣ, които сте дали за свободата на тази страна.

Амо тази картина бѣ филмирана и свѣтътъ би могълъ да я види, би призналъ, че ако подъ небето има народъ, който е най-достойния да бжде свободенъ и великъ, това е българскиятъ. Но никой операторъ не би могълъ да снеме тази картина. Той не би ималъ сила да върти лентата. Ако завчера единъ отъ чуждитѣ оператори съ едната ръка снимаше сцената съ влизането на генералъ Поповъ въ Добричъ, а съ другата постоянно бърше сълзитѣ си, тука той трѣбваше да бърши очитѣ си съ две ръце.

Добре, че тукъ дойдоха чужденци. Отъ тѣхното перо свѣтътъ ще узнае какво се случва тука. Сигурно много съвести ще се засрамятъ зарадъ тѣзи четвъртвѣковни страдания на единъ невиненъ народъ. Може би и онѣзи, които се оттеглятъ по пѣтища, постлани съ зелената шу-

ма на изгнаниитѣ отъ тѣхъ гори, по пѣтища, осеяни съ видимо раорение, ще отдадатъ въ себе си, следъ успокоението, което ще настѣпни, почитъ на този български народъ. Защото, драги слушатели, върѣки неописуемитѣ теглила, никжде, запомнете — никжде — въ Добруджа не е била казма при това отстъпление ни една лоша дума на оттегляшитѣ се, нито една групостъ, не е извършено върху тѣхъ ни най-малкото постѣгателство. Напротивъ, тѣ сж горди и въ нещастieto си добруджански български сж прощавали всичко по единъ рицарски начинъ. Когато завчера въ една неопразнена зона отиватъ единъ български офицеръ и единъ румѣнски по нѣкаква анкета, въ невъздържаната си радостъ и въ бързината моитѣ се нахвърлили върху румѣнския офицеръ и го оказили съ цвѣта и подаръци. Като разбрали грѣшката си, тѣ не сж изваждали ни най-малкото съжаление, а веднага се спуснали къмъ българския офицеръ, който подарили щедро, безъ да си взематъ предлаганитѣ отъ румѣнския офицеръ дарове. Може би тукъ за пръвъ пътъ единъ чуждъ офицеръ да е изгървалъ една сълза отъ очитѣ си, покъртенъ отъ великитѣ прояви на българското сърдце. Не напразно присъствавшитѣ чужди кореспонденти казватъ, че нашитѣ съседи ще низапомнятъ съ две качества: героизма на войската и благородството на народа, две качества, които липсвали на много народи. И ако нашитѣ съседи имали намерение да добруватъ, трѣбвало да ни отгледатъ съ сжщата мѣрка. Пятятъ нѣмъ вѣчното приятелство не билъ маркиранъ съ изгнани гори и съ откѣршени царевници и слънчогледи, нито съ разрушени къщи, въ които очакватъ да се настанятъ ония, които отъ вѣкове сж живѣли на друго мѣсто. Надяваме се, че следъ нѣколко дни ние нѣма да срещнемъ въ четвъртата зона сжщитѣ белези на нелоялно отстъпване на територия и че нѣма да срещаме изъ пѣтя си измжчениитѣ поледи на едно съмрушено българско население. Тамъ, въ крайния пунктъ, трептятъ въ тревога душитъ на нѣколко десетки хиляди силестрени въ старобългарската крепостъ Дръотъръ. Испитани борци, прославени въ боеве юнаци отъ 31 полкъ, трептятъ сърдцата на още толкова селяни край границата отъ 1913 г. Дано нищо не имъ се случи докато отидемъ при тѣхъ. А като отидемъ —

тогава бърже-бърже всичко лошо ще бжде забравено. Ето освободенитѣ български отъ другитѣ зони забравиха теглилата, забравиха мжчителния въпросъ „кога“, забравиха „другата срѣда“, „другия петѣкъ“, забравиха разнитѣ дати до толкова, че не се питатъ вече днесъ какъвъ денъ е отъ седмицата, или каква дата имаме. Вече не отправятъ упрѣди къмъ ония, които сж ги съветвали да изпратятъ проточенитѣ крайовски дни, напротивъ, тѣ сж имъ благодарни. Последната зона, ще се смѣта като се видимъ следъ нѣколко дни.

Ще ни остави само една болка-тази за братята ни отъ Северна Добруджа. Дано да могатъ да си дойдатъ неоскърбени. Дано да имъ се отговори съ нашето великодушие и благородство. Дано да мине бевъ кошмарни преживявания. За бждещето на два съседни народа е потрѣбно да се забрави миналото, а настоящето да бжде такова, за какъто ние дадохме урокъ и примеръ.

Ние още единъ пътъ искаме да увѣримъ нашитѣ братя въ Северна Добруджа, че българската държава полага всички грижи да се свърши тѣхното изселване спокойно и да запазятъ плода на дългогодишния си трудъ.

Думата Добруджа занаяпредъ ще трѣбва да сближава два народа, а не да ги раздѣля. Думата Добруджа трѣбва да стане мостъ, прехвърленъ върху една пропасть. Нека вече да приемемъ, че думата Добруджа произлиза отъ думата добро.

За да не е тѣжна снзката ми, искамъ да завърша съ една картина, неопиетена съ моето чувство, а тача, както я хваща фотографическия апаратъ.

По двата тротуара на улицитѣ въ Добричъ народътъ е въ екстазъ. Единъ човѣкъ седи въ гърба на навалищата. Задава се колѣната на 46 пѣхотенъ полкъ, бившиятъ Добрички полкъ. Знаменосецътъ

бие кракъ и окжсаното старо знаме трепери. Онии мълчаливъ човѣкъ избута навалищата, излиза срѣдъ улицата, надига се на прѣсти, прави нѣколко крачки напредъ, спира се и ненадейно се спуска къмъ знамето. Знаменосецътъ разбира всичко. Той навежда знамето, човѣкътъ си завира главата въ старата коприна, вика нѣщо и тѣлпата сподѣля съ ура набралата се мжка на този воинъ отъ 46 полкъ.

Ние вече огледахме този народъ, огледахме полетата до хоризонта, погледнахме къмъ небето, което днесъ е много ясно и чисто и си мислимъ че вече никога нѣма да се задалѣтъ черни облаци и бури която тази земя, която изгнана въ всички вихри, на всички нападения и опустошения и населението на която съ българска воля отряя до днешния денъ на освобождение.

И докато единъ народъ има генерали-герои като легендарни вече генералъ-лейт. Георги Поповъ, за когото добруджанскитѣ деца ще научатъ приказки, а моитѣ ще му съворятъ пѣсни, докато има синове, духътъ на които не се огъна и подъ най-черното робство, — дотогава въ тази новоосвободена страна никога вече нѣма да стѣпни чуждъ кракъ и никога нѣма да се развѣе друго знаме.

Нами, уважаеми слушатели, добруджанци заслужиха свободата си? Въ своето гордо щастие тѣ си спомнятъ, че страната се води къмъ успѣхи отъ правителството на г-на професора Филова, на когото сж безкрайно признателни. Въ това щастие тѣ знаятъ, че надъ тѣхъ е бдялъ и продължава да бди съ мъдростъ и смѣлостъ единъ тѣхенъ царъ — българскиятъ царъ — на когото тѣ отдавна сж сбрекли своитѣ сърца и своя животъ и когато искатъ да впоятъ.

За него, за неговиятъ хубавъ и възлюбленъ синъ, за България и за всички новоосвободени тѣ извикватъ още еднажъ своето сгрихотно българско „ура“.

СЕГА, НА РАБОТА!

Нека не чакаме да стихне радостта ни. Защото тѣ дълго още време ще се носи надъ родната ширъ и ще буди възторгъ въ душитъ ни.

Не така лесно се изживява онова, което бѣше блѣтъ, а днесъ вълшебна приказка.

И докато още се носи ехото ѝ и измжчения ликъ на поробената ни родина

се замѣня предъ съзнанието ни съ ореола на свободата, да стиснемъ мишци и да отпочнемъ работа.

Да претжимъ различията си, да изгонимъ личното отъ насъ, да забравимъ дразнитѣ си и да си простимъ.

Въ името на миналото и въ името на онова което идва! И съ една мисль (Следва на 3 страница)

КЪМЪ ТВОРЧЕСКИ ТРУДЪ

Тръпките на невиджана-та въ свѣта радостъ утих-ватъ. Единъ блѣнъ е вече дѣло.

Сега вече добруджанци трѣбва да обърнатъ втора-та страница на своята исто-рия и въ тази страница трѣбва да бждатъ вписани дѣла, достойни за тѣхната сждба. Нека нашитѣ братя и сестри отъ възвѣрната къмъ майката-отечество зе-мя знаятъ, че не само отго-ворното правителство въ Со-фия, не само храбрата на-ша войска, но и цѣлъ на-родъ следи най-зоркостъ жи-вотѣ на освободенитѣ бѣл-гари отъ Добруджа.

Задачитѣ, които предсто-ятъ за разрешение отъ до-бруджанци не са леки. Бихъ казалъ обратното: тѣ са много трудни. Добруджан-ци иматъ да се справятъ съ нови, може би странни за тѣхъ понятия, съ единъ новъ редъ, организиранъ въ последнитѣ години въ нашата държава, съ нови концепции за държавенъ животъ, за социално строи-телство, за стопански отно-шения. Тѣ трѣбва да се съ-образяватъ съ новозаконо-дателяство, което още не познаватъ. Трѣбва да се простятъ съ много навици и приоми, на които са би-ли свикнали до сега. Въ ин-тереса на общото и на вър-ховнитѣ интереси на дър-жавата трѣбва да се поми-рятъ дори съ нѣкои огра-

ничения.

Никой не трѣбва да мис-ли и да си прави илюзии, че за новитѣ области ще се прави изключение. Дър-жавата и тукъ ще застане на висотата на положение-то си, тъй както стои въ старитѣ предѣли на царст-вото. Нареджанията на ней-нитѣ представители въ До-бруджа са именно въ този духъ. Тукъ са изпратени едни отъ най-добритѣ функ-ционери на държавата и общинитѣ и бележитѣ на тѣхната дейностъ ще поч-натъ да проличаватъ ско-ро. Тѣзи служители са о-грѣни отъ пламъка на ед-но съкровено желание: да бждатъ полезни на народа отъ освободенитѣ земи, но като се спазватъ всички норми отъ предѣлитѣ на България.

Ето какво трѣбва да зна-ятъ нашитѣ братя и сестри отъ освободена Добруджа. И не само да го знаятъ, но да даватъ драговошно свое-то съдействие на функцио-неритѣ съ пълна вѣра и съ открити сърдца. Нека бждатъ увѣрени въ такъвъ олучай, че тази земя, по която са трѣпнали сърдца-та на милиони бѣлгари въ продължение на повече отъ двадесетъ години, наистина ще оправдае името си: злат-на Добруджа.

НИКОЛА ПАНЧЕВЪ

РОДНАТА НИ ЗЕМЯ

ТЯ Е ТЪЙ ЛЮБИМА!...

Когато слушахме предъ мъртвитѣ радиопредавате-ли какво ставаше на 7 Сеп-тември т. г. предъ балко-на на софийския дворецъ, когато четѣхме въ българ-ския печатъ възторженитѣ отзиви за нашата родна зе-мя, когато видѣхме сѣйнитѣ лица и разпламтѣлитѣ очи на българскитѣ воители, ние неволно се питахме:

„На яве ли е този стихи-енъ възторгъ за нашата измъчена родна земя? Ние, нейнитѣ изтерзани чада, съ какво заслужихме тази без-предѣлна любовъ?“

И отговора ние чухме отъ хилядитѣ уста, които нице-луваха тъй всеотдайно, тъй братски.

А ето какъ хубаво пре-дава тия чувства навсебъл-гарски копнежъ и покло-нение къмъ добруджански-тѣ поля единъ малъкъ, не-знаенъ почти вестникъ отъ Майката-Отечество.

Добруджа... ти си за насъ свидна изгора, въ коя-

то сме всички влюбени.

Добруджа... ти си за насъ любимо девойче, съ ясно сини очи, по които съл-зитѣ никога не изсъхватъ, ту отъ радостъ при вида на Испериховитѣ бранници, ту отъ мъжа изживявана въ черно робство.

Добруджа... ти си за насъ скъпа невѣста, съ буйни златисти коси, въ които е вплетена нашата съкрове-на мечта.

Добруджа... ти си за насъ мила гальовна майна съ до-бро сърдце, което е плени-ло и нашитѣ сърдца.

И ние те обичаме, майко. Повдигни вече глава и ни се усмихни. Виждъ, всички ТЕ обичаме. Цѣлъ народъ отъ двѣтѣ страни на стария гордъ Балканъ мисли само за тебе.

Повдигни глава и се усмихни на твоитѣ синове и дѣщери, които живѣятъ по ширнитѣ равнини на Мизия и Тракия; де розата, лоза-та и житото цѣвти и зрѣе

БРАТЯ, честита свобода

27 години вий бѣхте ро-би! 27 години вий влахте оковитѣ на едно позорно за 20-тия вѣкъ робство! 27 години бѣха недостатъчни да ви накаратъ да забра-вите своя Царъ, родъ и ро-дина!

И сега, когато слънцето на свободата огрѣва и тая потъмнѣла частъ отъ род-ното, наше, българско не-бе, ний, братя, се радваме заедно съ васъ, ако това което чувстваме сега може да се нарече радостъ, рад-ваме се, тъй, както никога може би не сме се радвали.

Може би, следъ нѣто тая радостъ дошла като стихи-енъ ураганъ и залѣла хи-житѣ на единъ цѣлъ, ве-ликъ народъ, премине то-гава, казвамъ, може би, ще можемъ да си кажемъ кое-то ний и вий чувстваме въ тоя исторически моментъ!

Има моменти отъ наша-та история, които минаватъ незабелязано, но има и та-кива, които оставятъ дъл-боки, трайни, вѣковни сле-ди. Такъвъ моментъ за на-шия народъ е сегашния. Нескромно, но искрено же-лание: поради важността на това тъй радостно съби-тие, изпратете ми моля 1 брой на „Добр. гласъ“

Ний ученицитѣ на Луко-витската гимназия сърдеч-но поздравяваме нашитѣ приятели отъ тамошнитѣ гимназии и имъ пожелава-ме ползотворна работа за благо то на нашата велика единна държава.

Г-нъ редакторе,

Станете, моля, изразителъ на тия наши чувства!

Незагълхналитѣ още ра-достни възгласи побезкрай-ната степъ на равна До-бруджа ми позволяватъ и азъ да викна съ васъ:

Да живѣе цѣлокупна Бѣл-гария!

Да живѣе Н. В. нашия любимъ Царъ!

Да живѣете и вий скъпи братя за радостъ на цѣло-купния нашъ народъ!

За България! Ура!

Димитър Янаковъ

ученикъ VI кл. при

Луковитска с.м. гимназия

и раждатъ деца съ сърдца изпълнени съ обичъ нѣмъ ТЕБЕ.

Повдигни глава и проче-ти въ нашитѣ сѣйнали отъ обичъ лица, колко много иснаме да ТЕ споходимъ на дължъ и на ширъ, да се поклонимъ предъ незнайни-тѣ гробове на нашитѣ ха-нове и се упоимъ отъ под-вига и жертвата на желѣз-нитѣ български бранници, летѣли въ вихренъ устремъ на северъ, за да бранятъ историческия онгълъ — зе-мята на ханъ Испериха, за да бранятъ тебе — наша Добруджа. Мар. Боневъ

Възродената правда!

Презъ 1919 година въ Ньойи върху България държавитѣ — победителки извършиха едно дѣло на жестока несправедливостъ. На мирната конференция, която имаше задачата да установи началото на вѣч-ния миръ, така дълго жа-дуванъ отъ народитѣ, от-мъщението и неправдата бѣха единственитѣ стиму-ли, които ръководиха лицата, опредѣлени да разполагатъ съ сждбинитѣ на победенитѣ. И свѣтътъ видѣ вър-ху димящитѣ пепелища на една унищожителна война да извика дѣлото на наси-лието. Той видѣ ново роб-ство, изкуствени граници, недовѣрие и умраза, които можеха да донесатъ всичко освенъ миръ.

Повече отъ двадесетъ го-дини Европа живѣ въ тази изключителна обстановка. Въмѣсто излѣкуванитѣ рани отъ войната, вмѣсто гаран-ции за единъ всестраненъ възходъ, стопанската и ду-ховна криза, отъ една стра-на, накарреното чувство на справедливостъ, отъ друга и стремглавото въоруже-ние на побѣдителитѣ, отъ трета, родиха условията за единъ новъ катанализъмъ, който идваше съ бързи крачки, безъ културния свѣтъ да имаше възмож-ността да го предотврати.

И въ първитѣ пламъци на съвременната война съ оглушителенъ трѣсъкъ. Тѣй както следъ войната преди две десетилѣтия се роди ерата на насилието и на поруганата правда, тъй и днесъ срѣдъ развалинитѣ на Парижката система, сил-но развитото чувство за редъ и отговорностъ което стимулираше живота на една група държави и тѣх-ния ревизионизъмъ като единствено срѣдство за ус-тановяване на редъ и справедливостъ въ между-държавния животъ, очерта-ха началото на една нова ера, въ която естествени-тѣ права на народитѣ ще бждатъ справедливо зачетени.

Следъ нѣколко героично водени войни за освобож-даването на поробенитѣ ългари, българскитѣ на-родъ, немогълъ да съкру-ши веригитѣ на неприязнь стегнати около него, остана подъ игото на Ньойската неправда.

Живи класове отъ бѣл-гарското Отечество бѣха откъснати и хвърлени подъ робство. Една голѣма частъ отъ българитѣ, населяващи Балканския полуостровъ, бѣше оставена да живѣе при едни непоносими и из-ключителни условия за жи-вотъ въ време, което пре-тендираше да носи отличия-та на най-високата човѣш-

ка култура. Но, за наше щастие това време очевид-но изживѣва своитѣ по-следни дни. Робскитѣ ве-риги около насъ запснана де се късатъ. Едно отъ най-скѣпитѣ чада на Май-ката-Отечество е отново на-ше. Надъ просторнитѣ рав-нини на Златна Добруджа изгрѣ слънцето на свобо-дата. То свѣти презъ сърд-цата на цѣлокупния бѣл-гарски народъ, който при-бра при себе си поробени-тѣ до вчера свои добруд-жански братя.

Въ дни на всенародна радостъ, въ възторгъ, кой-то е опиянилъ душицѣ на всички бѣлгари, ние съзи-раме възродената надежда че пълното тържество на правдата ще настѣпи ско-ро.

Георги Д. Шоповъ

Сега, на работа!

(Продължение отъ 2-ва стр.)

една воля, укрепявайки въ съзнанието си чувството на дългъ къмъ родната земя, къмъ нашитѣ родни братя и сестри, да заработимъ, тъй както работихме, едни отатѣкъ границата, като емигранти, други отсамъ въ черна робия, за свободата — цѣли 27 години.

Нека спойката презъ вре-ме на нашитѣ кръстни стра-дания и робски теглила се усили още по-вече сега и съ по-големъ подема, по-дели си ржцетѣ, да зарабо-тимъ братски и сърдечно съ по-упорита воля! Защо-то много работа ни чака, защото за всички ни, отъ най-бедния до най-богатия, отъ най-неуклия до учения има какво да работи.

И само тъй ние ще се покажемъ достойни сино-ве, на още по-достойната майка — земя, само тъй ние ще можемъ да приешиимъ усилията си, вѣрата си, къмъ усилията, вѣрата на цѣлокупния нашъ бѣлгар-ски народъ, къмуто пред-стои още много и много трудни задачи.

По този пътъ трѣгнали ние ще докажемъ, че сме дозрѣли за свободата, коя-то ни се дава, че ние всѣ-кога сме готви всичко да дадемъ, но да изградимъ съ ббщи усилия и трудъ сградата на обединена, бла-годенствующа и велика Бѣл-гария.

А за това отъ насъ се иска много: съзнание за дългъ, чувство на отговор-ност, силенъ духъ и воля и упоритъ трудъ — и въ името на всичко това ни предстои нека си да-демъ обѣтъ — сега на ра-бота!

Атанасъ Крстовъ

РОБСТВО И ОСВОБОЖДЕНИЕ

(28. VI. 1913 год. до 25. IX. 1940 год.)

Като добруджанец, родомъ отъ гр. Добричъ, презъ 1913 год. бѣхъ директоръ на Добричката гимназия, видѣхъ какъ ромѣнцитѣ навѣззоха хунски въ Добричъ; затова намирамъ за нужно да изнеса въ в-къ „Добруджански гласъ“, нѣкои исторически данни и факти, които ва мнозина сж неизвестни и които съпоставени съ днешнитѣ събития ще ви спомогнатъ да си направимъ по-справедлива преценка на преживѣнитѣ събития.

Преди всичко, изказвамъ поздравъ и възхвала на редактора на в. „Добруджански гласъ“ г. Любенъ Станчевъ, който говори тъй пламенно, възторжено и трогателно при посрещането на българската войска, на 25 т. м. въ Добричъ. Речта му я слушахме отъ сълзи на очи, въ София и въ цѣла България. Той, съ перото си работи, страда за своето отечество и дочака края на робството и лжчитѣ на свободата...

* * *

Следъ като минаха 2 седмици отъ завземането на Добричъ, единъ съботенъ день се разгласи въ града, че на другия день, въ недѣля ще се раздаватъ помощи на беднитѣ граждани и на тия родители, на които мжже и синоветъ сж загинали на войната. На другия день, на Шадрифанския площадъ се бѣха събрали много граждани, между които имаше турци, татари, цигани и по-малко българи. Внезапно, къмъ 10 часа, отъ панаирската улица, балчишии и варненския пжтища се зададоха кавалерийски ескадрони, които се втурнаха върху събрания народъ. Настѣна голѣма паника и се чуваха окхания и плачове на изпогазенитѣ жени и деца, които се разбѣгаха по разни направления.

Следъ нѣколко дни, въ ромѣнския в-къ „Универсулъ“ се появи една голѣма цѣтна картина, съ надписани едри букви: Превземането на Добричъ чрезъ атаката на нашата (румѣнската) кавалерия!!!...

Тази румѣнски мистификация бѣше разбулена и достойно опровергана чрезъ нашия и чуждия печатъ. Когато дойдохъ въ София, азъ отидохъ въ външното министерство и общихъ подробности. Отъ дирекцията на печата се изпрати опровержение, което се появи въ вестниците Temps и Deutsche Allgemeine Zeitung. Покойниятъ проф. Ишиковъ, писа писмо до Преф. Йорга, зашто той не одобряваше тази акция на румѣнското правителство.

Нека добричскитѣ граждани

си припомнятъ и за печалния фактъ, който добре характеризира вѣрноподаническитѣ чувства на инородцитѣ въ Добричъ. Когато на 28 VI 1913 г. се разнесе въ града трогателната вѣстъ, че румѣнскитѣ войски илатъ, бърже се организира една тѣпа отъ турци, татари и цигани, които излѣзоха вѣнъ отъ града, чамъ до панаира да посрещатъ войската и викаха: „Яшасънъ Ромѣния!“...

Сладка е свободата и тежко в робството. Само она, която не е билъ подъ робство, той не може да си представи разликата между изгубената

свобода на живота, вѣрата, словото и съвестта.

Добруджанци сж доотойни за жертвитѣ, които сж дадени и ще се дадатъ за тѣхната свобода. Народътъ по села и градове посрещна съ отворени обятия своитѣ братя — освободители. Трогателнитѣ моменти, които се изживѣха ще се запечататъ дълбоко въ паметта на растящото младо поколение. Нека то да запомни добре какво е било робството и какъ дойде освобождението.

Б. Н. Балкански

КЪМЪ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

(Продължение отъ 1-ва страница)

Фактъ неоспоримъ е, поради редъ причини, че днесъ ний намираме Южна Добруджа на едно ниво на благосъстояние не само не по-високо отъ онова, което тя имаше въ 1913 г., а много по ниско. Областта която да е заспаля и днесъ се пробужда следъ дълга лѣтатаргия, която е изтощила силитѣ на нейниятъ организъмъ.

А възможноститѣ на областта сж несбятни. Тя по нищо начинъ не може да остане въ положението, въ което ни я възвръща досегашниятъ й владетель. Едно бързо догонване на загубеното време се налага.

Това догонване не е единствено отъ интересъ на самото мѣстно българско население. Южна Добруджа отново става частъ отъ цѣлата стопанска единица, каквато е България, къмъ която тя бѣ принадлежала до 1913 г. като неоспорвана житница. Нейното възстановяване е едновременно и български държавенъ интересъ. Като се явява България на пазаря като по крупенъ продавачъ и купувачъ, — а за тѣва ще допринесе и стопанското възстановяване на Южна Добруджа — нараства и политическото, и стопанското значение на отечеството ни. Носители на стопанското възстановяване трѣбва да се явятъ на първо мѣсто самитѣ южно-добруджанци, които най-добре познаватъ възможноститѣ на своята земя и кбито сжщо така, следъ изпитанията на 27-годишното робуване, отлично си даватъ смѣтка за пжтя който иматъ да догонватъ. Отъ друга страна и държавата ще изпълни своя дългъ, като се прите-

че въ помощъ съ всичко, отъ което се нуждае Южна Добруджа за своето възстановяване. И тя вече го прави и съ многобройнитѣ агрономи, които изпращавъ освободената областъ, и съ тракторитѣ които вече оратъ широкитѣ поля, и съ подобренитѣ жита за посѣвъ които сж на пжтъ за Южна Добруджа. Тя ще го върши и по всичкитѣ други пжтища на своитѣ възможности и съобразно съ нуждитѣ на областта.

Южно-Добруджанци ще напрегнатъ всичкитѣ си сили, за да извършатъ колкото могатъ по-добре разработването и засѣването на земитѣ, собствени и държавни, за да се получи едно максимално производство. Държавата съ всичкитѣ си възможности ще олеснява и съ нищо не ще епхва вази ползена дейность. Утре ще се прибавятъ и коравитѣ и калени ржце на северно-добруджанскитѣ българи.

Южна Добруджа, тоя пжтъ вече стопроцентова българска, скоро ще заеме, скоро ще трѣбва да заеме мѣстото на което й дава право нейниятъ обширенъ черномземъ въ стопанския животъ на България.

Да върваме, че никой отъ никжде не ще опжне всѣка дейность, която би се насочила въ тоя смисълъ. Зашто — нека го повторимъ и потретимъ — подобна дейность е въ хармония и съ лични интересъ на населението на областта, и отъ голѣмитѣ интереси на нашата държава, която вече е щастлива държавата и на всичкитѣ днешни и утрешни жители на Южна Добруджа!

Д-ръ Ив. С. Пенаковъ

Тѣхни Величества Българския Царъ и Българската Царица
Двореца София

Добричъ и гражданитѣ му преживѣватъ исторически день, въ който съ неописуемъ възторгъ се радватъ тъй както сигурно никога другъ пжтъ не сж се радвали. Никакъвъ изразъ не е въ състояние да предаде безграничния възторгъ на населението и чувствата му презъ този день. Градътъ е обаятъ въ националния трицветъ, а надъ него нато друго невидимо знаме се носи нестихващото ура, съ което се поздравляватъ народа и войската. Моля сърдечно да приемете Ваши Величества да приемете чрезъ менъ ехото на приветствията, които отъ вчера непрекъснато жителитѣ на Добричъ отправятъ презъ сълзи отъ радостъ на Ваши Величества, на Престолонаследника и на цѣлия Царски домъ.

Инженеръ Старцевъ
кметъ на Добричъ

КМЕТА СТАРЦЕВЪ — Добричъ

Приехъ изпратенитѣ отъ ликуващото гражданство на Добричъ сърдечни поздравии по случай първия день отъ освобождението му. Азъ и народнитѣ представители искрено благодаримъ за оказаното ни внимание. Ние сме горди, че презъ наше време и съ наше съдействие чрезъ подкрепата на правителствената политика се стигна до освобождението на заробенитѣ добруджанци. Ние благодаримъ на добруджанското население и за великото търпение и опокоествие, проявени презъ време на робството и презъ последния месецъ преди освобождението. Нека продължимъ да върваме въ пълното и цѣлостно обединение на българското племе, отига само Добруджанци, наредъ съ своитѣ братя българи да бждатъ единни, сплотени и обединени около Негово Величество Царя Освободителъ.

Да живѣе България
Никола Логофетовъ — председателъ

Кмета инженеръ Старцевъ — Добричъ

Вамъ и на гражданитѣ на Добричъ, благодаря отъ сърдце за приветствията, които отправяте, по случай вземането на българската войска въ Добричъ.

Даскаловъ
Генералъ лейтенантъ
Министъръ на Войната

Председателъ на Народното Събрание
Г-нъ Никола Логофетовъ — София

Личуващото гражданство на Добричъ изпраща г-нъ Председателю на Народното Събрание Вамъ и на всички народни представители поздравии съ първия день на освобождението.

Кметъ инженеръ Старцевъ
Кмета гр. Добричъ

Съ умиление, възторгъ и радостни сълзи слушахъ и изживѣхъ божествената радостъ на милитѣ добруджанци, чийто здравъ духъ познавамъ отъ септември 1916 год. като подпоручикъ отъ 35 врачански полкъ. За Царя, Свободна Добруджа и българското племе ура!

Полковникъ Шкодревъ

Сърдечно благодаря за възторженитѣ поздравии, които ме трогатъ до умиление. Смирено се прекланямъ предъ подвига ви и възхновенитѣ усилия на всички знайни и не-знейни борци, които чрезъ дѣлата или страданията си ускориша тържеството на правдата и свободата на Южна Добруджа. Скоро ще дойда да се поклоня и целуна земята на скжпото наше историческо достойние Добруджа, която въ всѣки вѣковъ ще бжде неотдѣлимата частъ отъ обединена мощна и благоденствуваща България.

Ангелъ Стояновъ

Инженеръ Старцевъ — кметъ Добричъ

Като благодаря отъ името на русенци на общинскитѣ съветъ и свое на Васъ и на гражданитѣ отъ Добричъ за поздравитѣ, които ни изпращате по случай тѣхното освобождение приемете и предайте на гражданитѣ на Добричъ че русенци съ обляни отъ радостъ сърдця слушаха по радиото радостта на Добричъ и еднакво съ тѣхъ се радваха. Русенци сж щастливи, че тѣхнитѣ иметъ е кметъ на Добричъ и Ви желаятъ творческа дейность, като тази въ Русе съ вѣрата, че гражданитѣ на Добричъ ще Ви даватъ сжщото съдействие каквото и русенци.

Зам. кметъ Думановъ